

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Fe pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 72.

V Ljubljani, v soboto 29. marca 1890.

Letnik XVIII.

Vabilo na naročbo.

S 1. aprilom prične se novo četrtletje naročbe na

„SLOVENCA“,
h kateri najljubšeje vabi
opravništvo.

Cena naročnini razvidi se na glavni listi, a na naročnike, ki se oglašajo, pa ne določijo naročnine, se ne ozira.

Naša narodna organizacija.

Odnosaji slovenskega naroda v narodno mešanih pokrajinah so se zelo premenili v zadnjem desetletju. Vzajemno občevanje je zginolo, vse družbinske in politične vezi so presekane, z jedno besedo: laški in nemški živelj stoji v ljutem neprijateljstvu zoper naš narod, ves tabor, zlasti nemških nacijskih fanatikov, bije ljut boj v pomejnih pokrajinah zoper Slovence. In to umetno podpihovanje v nemškem ljudstvu, po narodnih agentih vzgojevano, izraža v neukročeno strast.

Zlasti od te dōbe, ko se zastopniki slovenskega naroda marljivo vdeležujejo delovanja v postavodajnih zborih, in od te dōbe, ko je pri nas na Kranjskem nemški in ponemčeni živelj zgubil večino v teh zborih, opazamo v teh krogih neobičajno zagrizeno sovraštvo in odpor zoper vse, še tako pohlevne in pravične napore slovenskega naroda.

Nemški ljudski zastopniki, odkar so v opoziciji proti sedanji vladi, skrbeli so vestno za to, da se je ta opozicijski duh zatrosil tudi med štirski in koroške Nemce, da se je ljudstvo samo navzelo tega

odpora in nestrpnosti proti slovenskemu narodu. In ta dolgoletna agitacija se trudi, da bi bil nemški ljud še bolj fanatičen in proti slovenskemu ljudstvu in njegovim težnjam družega ne gojil, nego gnev in sovraštvo.

To so pravcate razmere za naših dnij po slovenskih pokrajinah; živ dokaz temu je nemško-narodno novinarstvo in shodi nemških političnih društev.

V poslednjih desetih letih dospelo je vprašanje slovensko-nemškega spora na Koroškem in Štirimskem do vrhunca. Postopanje nemških poslancev v Celovci in v Gradci to prejasno svedoči.

Več poostriiti teh odnosajev ni možno, in ljud še bolj nahujskati, nego v slednji dōbi, je skoro nemogoče.

To ni več boj strank, to je borba narodov. Ne politična ideja, temveč živobitje naroda, in to našega naroda je tu zastavljeno.

Nemški „schulverein“, ki bode slavil meseca maja svojo desetletnico, in društvo „südmark“ delujeta s parno silo na ponemčenje slovenske dece, nemška društva ščuejo zoper slovenskega obrtnika in rokodelca, nemški kapital tlači slovenske delavce, in takó se izpodriva in ubija na vseh straneh, z vsemi sredstvi slovenski živelj.

In v tej dōbi, ko se v pomejnih slovenskih pokrajinah v divjem toku drvi germanizacija med slovenski narod, ko smo obkoljeni od vseh strani od neprijateljev, nadarjenih z vsemi prednostmi boja, ko nas stiska protivnik, močnejši po številu, kapitalu in ugodnih razmerah, v tej dōbi, ko je narod naš gledé na kulturne svoje potrebe večinoma odkazan sam náse in svojo požrtvovalnost, v tej dōbi zgodovinske borbe naše — treba pomišljati na obrambo bodočnosti slovenskega naroda. Nádejamo se, da genij tožne zgodovine naše ljud slovenski ne

bode zapustil in ga spremljal po trnjevi poti do zmage.

Tu ne zadošča več to, kar je doslej bilo izvršeno, treba iskati novih sredstev in potov. Toda s tem orožjem, s kojim se bojujejo proti nam, ne bomo bojevali, dolžnost naša je, ljudstvo naše pred vsem organizovati, in prvi korak storjen je z ustanovitvijo katoliško-političnega društva v naši stolici in katoliškega politično-gospodarskega društva v Celovci za slovenski Korotan.

Organizovati se moramo narodno-gospodarsko — gmotno. Truditi se moramo, da kapital v naših rokah, v slovenskih krogih centralizujemo in se znebimo izpodročja nemškega kapitala.

V našem središču in na slovenskem Štirimskem imamo dosti dokazov, kako so izkoriščevali zoper nas denarno moč. Nemški tovarnarji tirali so svoje delavce v „schulvereinske in javne nemške šole. To se je in se še čisto dogaja celo v čisto slovenskih krajih, kjer nemški fabrikant poleg tega, da izkorišča krajne razmere v svoje obogatitje, kupuje zajedno s plačo deco svojih delavcev.

V tem oziru mora nastati prevrat. Res je, da smo zadnja leta nekoliko napredovali gledé na obrtni razvoj. Gola istina pa je, da je bilo doslej in je še vedno premalo podjetnosti. Bogato nadarjeno prirodo našo izkorišča nemški ali tuji kapital. Na tem polji nimamo tál. Skrajni čas je, da v tem oziru zavlada v krogih slovenskih kapitalistov drugi nazor. Dalje treba skrbno gledati na to, da se podpirata obrt in trgovina v slovenskih rokah, da moreta vspevati in se razcvitati. Pred vsem pa treba kmeta našega varovati, da ne bodo delo njegovo in žulji izkoriščevani po brezvestnih agentih.

Na slovensko ljudstvo v krajih, kjer prevaguje nemška narodnost, so se doslej na jezikovne pravice njegove obče malo ozirali. Slovenske manjšine v na-

LISTEK.

Književnost in denar.

Pomlad! Pomlad! Tako vsklikam, kakor onih desetisoč Grkov za Ksenofonta, ko so zagledali po dolgem potovanju prvokrat morje.

Dobro došla! Pozdravljam te! Pesniki te običajno opisujejo kot dražestno, ljubko vzdušno bitje v svežem, zelenem krilci, odičenem z vijolicami. V roki drži žeslo iz rōž, šmarnic in jasmína, iz očij srši ji žarko solnce, in z usten se ji vsipa sladák usmev kakor škrjančeva pesem.

Pesnikom in romanopiscem v tem oziru ni moč braniti, radi tega so pesniki in pisatelji; in prozaik nima pravice, razkrojevati tega vabljivega obraza, pač pa drugo neveselo stran napominanega naslova, namreč: da so naši pesniki in pisatelji plačani ne za kakovost književne vsebine, temveč količine.

Ko je Puškin zaigral s kartami ves denar, nosil je seboj s pesmicami popisane listke, koje mu je zalagatelj plačeval z zlati. Viktorju Hugu preminjale so se vrstice pod peresom v zlato. V Nemcih se niso vselej plačevale nagrade s cekini. Bürger n. pr. je umrl glada, in pesnik Schiller se je vzlic svoji slavi boril z bēdo in nedostatkom in je vsled tega moral v predčasni grob.

Slovenci trebamo še mnogo vednostnih del; toda poskusite in spišite kako obče koristno delo, poljudno knjigo, o koji se bode ocena laskavo izjavljala, uvideli bode vspeh. Koliko slovenskih književnih proizvodov je po knjižnicah nerazrezanih, nasprotno pa so nemški krvavi romani obrabljeni.

Istina je, da imamo mnogo nadarjenih, toda malo vstrajnih glav. Ne vēm, kaj je za mladeniča pogubnejše: popivanje ali predčasno pisateljstvo? — Ménim, da poslednje, ker je slavomám strupenejši od alkohola. O Bismarcku je znano, da je kot „burš“ bil zelo naklonjen Bachu in da je bil znan ruvač. Sukobil se je več nego šestdesetkrat in je zdaj petinsedemdeset let star. Naši pesniki in pisatelji pa kujejo pesmi in pisateljstvo, trpé pa poleg tega in umirajo za — jetiko!

Naši mladi pesniki začenjajo s Shakespearom, Byronom, Puškinom, Heinejem, Prešernom, in ako ne pomrjo vsled pomanjkanja, ali imajo pa po drugi strani srečo, završijo trnjevo pot življenja na tem svetu kakor diurnisti po pisarnah.

Angleži delajo obratno. Ta narod je občudovanja vreden, ker si je pridobil s svojimi lastnostmi gospodstvo sveta. Njegova žilavost in npravna moč sta neizporna. Napoleon I. nazivalj jih je kramarje, toda ti kramarji so ga uničili. Franklin priselil se je kot deček v Ameriko. Za poslednji groš kupil si je dva hlebčka, jednega nesel je pod pazduho in drugega je jedel — po ulici in je postal ne samo

vsled svoje nadarjenosti, temveč s svojim naporom in neumorno marljivostjo najslavnejši mož Amerike.

Nekateri predsedniki severo-ameriške ljudovlade bili so prej: drvarji, izvoščki, raznašalci novin itd. Raznašalec novin v Novem Jorku je bil tudi slavni Edison. Tako delajo v Ameriki.

Kadarkoli čitam prve pesniške poskuse mladih naših pesnikov, nehoté mislim: „No, vi bode te zabelili slovensko zelje, vi bode te rešili naš narod.“ Odkod naj pa jemljó tudi boljša načela? Morebiti od profesorjev à la Samhaber, ki se je rogál v svojih strastnih pesmih — križu, ali pa od takih pedagogov, ki napadajo po krčmah sotrudnike katoliških listov?

Toda kaj sta vrednik ali sotrudnik katoliškemu listu? Čital sem nedavno v Gogolu klasično opisovanje ukrojskih kozakov, ki so na svojih malih čajkah večkrat pretili tudi Carjigradu. Pri teh kozakih je bilo vse neobičajno, istotako tudi kazni. Zločince so privezali k stebru in poleg njega položili železno — šibo. Vsak mimoidoč imel je pravico, s to šibo udariti po plečih privezanega kozaka.

V Parizu se prireja gledališka igra, in sicer iz življenja Kristusovega, v kateri nastopi poznata igralka Sara Bernhardova v vlogi matere Marije. Igro je spisal dotični pisatelj v štirinajstih dneh, in vlada doslej ni še prepovedala igre; toda prepovedala je drugo igro v jednom dejanji, katero je spi

mešanih pokrajinah so prenašale in morajo doslej trpeti krivico, ker se z njimi v slovenščini v samoupravnih uradih ne uraduje. Take neznosne razmere ne morejo dlje trajati in tudi ne smejo. Slovensko ljudstvo mora vstrajati pri svoji pravici. V vzgled mu bodi nemški sosed njegov.

Stiskani na vseh straneh vsled sostavne in izborne nemške agitacije, skrbeti moramo za popolno organizacijo slovenskega ljudstva. Za naših dnij proti germanizaciji in požidovljenju nekda povsem slovenskim krajem; vsled tega treba zaprečiti napredovanje ponemčevalnih teh naporov in tu treba združiti in zbrati ves narod v neprodorno celoto in vój proti tujim, liberalnim življenjem.

V naši narodni organizaciji je sicer deloma poskrbljeno. Šolsko društvo sv. Cirila in Metoda skrbi za razvoj slovenskega šolstva v pomejnih jezikovnih krajih; in v narodnogospodarskem oziru skrbé založne posojilnice in slovenske hranilnice po svojih močeh.

Ti narodni zavodi, dalje katoliško politično društvo v Ljubljani in najnovejše v Celovci so središče naše narodne agitacije. V njih delavnosti zreali se prospeh naroda. Ako napredujejo, zmagamo, ako propadajo, propadamo i mi. V zadnjih dveh imelo naj bi svoje osredje vse narodno življenje, vsi narodni naporu naši in v njih iskala naj bi zavetišča vsa javna slovenska družba po namešanih pokrajinah. Žal, da se to ne zgodi! Zlasti v Korotanu čaka še mnogo dela v tej smeri; kajti slovenski del Koroške je ona narodna falanga, stoječ na predstraži, kateri je usoda prisodila položaj slovenskih manjšin. Na tem polji se politično strankarstvo umiče in v popredje stopa življenjsko vprašanje slovenskega naroda...

Tu mora utihniti orožje domačih sporov, kjer vsi zremo v obraz močnemu sovražniku, ki stoji proti nam v navidezno nerazrušni sili...

Ta boj, kakor kažejo dandanašnje razmere, mora biti dobojevan. Vsi naši poskusi pa niso vedli, ne vedejo in nas ne bodo privedli k cilju, dokler predvsem med nemškim ljudstvom ne bode prevladal ta nazor, da o usodi slovenske Koroške in Štirské odločujeta obe narodni plemeni, jednako inteligentni, zavedni in duševno jedno drugemu jednakovpravni! Torej na delo za krščanska načela, socijalni red in materin jezik!

II. shod „Katol. polit. društva“ v Št. Vidu nad Ljubljano.

(Konec.)

Obrtne razmere v Avstriji.

(Govoril na shodu v Št. Vidu A. Kalan.)

Brezvestni liberalci so kričali: prostost, napredek in sreča! — a srečo so drugim le privoščili, sebi pa oskrbovali. Delali so kakor oni pót, ki je ob novem letu voščil svojim znancem srečno novo leto, dolgo življenje, 50, 100 let, kolikor je kdo hotel; obral je že celo vás, spustil ni nikogar, tudi loteristov ne, s katerimi je bil posebno znan,

sal Fr. Coppée in ima naslov: „Le Pater“. Dejanje je jako zanimivo.

Leta 1871 je Pariz v poslednji oblasti komune. Vstajo so ravno potlačili. Iz daljine je čuti streljanje. Puntarji beže na vse strani. Vojaki in redarji so jim za petami. V belleviskem farovžu objokuje gospodinja Roza svojega brata-duhovnika, Morela, katerega je druhal z drugimi duhovniki vred ustrelila. V molitvi išče tolažbe, toda vselej se ustavlja pri besedah: „kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom“. Ona vidi v duhu brata svojega — duhovnika — umirati, in radi tega ne more odpustiti morilecem.

Hkrati se čuje zunaj strel. To jo navdaje z veseljem, ker vé, da vojska preganja in lovi zločince. V tem trenutji pribeži v župnijo neki komunistički vodja: Jaques Leroux. Že so mu za petami. Roza se raduje, da ji bode moč izročiti morilca njenega brata vojakom. Leroux pade pred njo na kolena. Pred hišo se slišijo koraki vojakov in butanje s puškinimi bati. V tem trenutji prešine Roza čut usmiljenja. Hitro skoči po bratov talar ter obleče v njega — morileca. Vojaki prihrumé v sobo, za mizo ugle-dajo mladega duhovnika, pozdravijo ga in tiho — odidejo.

Roza zdrkne na kolena in moli: „Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom.“

in nabral je že mnogo, ko je prišel na koncu vasi do grobokopa; temu sevéda je tudi želel srečo, ker pa je za grobokopa najboljša, ako je mnogo jam treba kopati, zato mu je želel vsak dan prav mnogo mrličev. Pozabil je, da je drugim želel po 50 in 100 let življenja; ne, ni pozabil, le govoril je tako, kakor je zanj kazalo — le da je prišlo kaj okroglega v njegov žep. Podobno so delali brezvestni oderuhi; vsakemu rokodelcu so voščili srečo, a v tem neprimerno bogateli na njegove troške. Začeli so se za obrtnika slabi časi; on je kmalu spoznal, da je goljufan; a liberalci so ga motili, odvračali od sebe vso krivdo in jeli obrtnike med seboj dražiti; vrgli so jim tu ali tam kako kost, za katero so se reveži trgali, sami pa so se v tem mastili s pečenko.

V teh razmerah je blagostanje obrtno-rokodelskega stanu očitno propadalo od leta do leta; tožbe so bile vedno glasnejše; obrtno-rokodelski stanovi so spoznali, kako so varani in rajši so poslušali glasove prijateljev, katerih preje niso marali, zapeljani od liberalcev. Vrli katoliški možje, poslanci in drugi, gledali so revo obrtno-rokodelskega stanu in gnusile so se jim suženjske verige, v katere so liberalci vkovali rokodelske stanove, zato so premišljevali, kako zboljšati te žalostne razmere. Posebno krepko so se oglasili za zatiranje leta 1877. na prvem dunajskem katoliškem shodu in glasili so se toliko časa, da so dosegli novo obrtno novelo iz leta 1883. in 1885.; niso sicer s tem dejansko mnogo dosegli, vendar podlaga je vložena in na njej bo mogoče varno delovati za pravice rokodelskih stanov. Z veseljem in ponosom smemo reči tudi na shodu „Katol. polit. društva“, da možje, ki imajo za te zakone največ zaslug, so v našem taboru, so verni katoliški poslanci, kateri po svojem verskem prepričanju tudi v revnejšem človeku vidijo božjo podobo in mu skušajo pomagati, kakor svojemu bratu.

Novo obrtno postavo iz leta 1883. smemo imenovati veliko zmago prijateljev obrtno-delavskega stanu; s tem so začeli velikansko delo, od katerega je odvisno blagostanje rokodelskih stanov. — Vém, da bi radi seznanili se, častiti poslušalci, s tem zakonom. Ni mi sicer mogoče načrtati Vam zakona stavek za stavkom, vendar dovolj bo za naš namen, ako Vam opišem prednosti, ki jih ima novi zakon, sevéda tudi ne smemo zamolčati mnogih pomanjkljivosti, o katerih upajmo, da bodo kmalu postavno odstranjene.

Dve poglavitni prednosti ima nova obrtna postava. Vsakdo je 1. dolžan izkazati se s spričevalom sposobnosti za rokodelski obrt, ako hoče za delo dobiti postavnega dovoljenja in 2. uvaža zakon zadruga. Ako pomnimo, da je obrtno-rokodelski stan vzlasti propal zaradi tega, ker so tudi nesposobni smeli izvrševati njegova dela, le da so denar imeli, in zato, ker so z odstranjenjem zadruga razkosali in oslabili rokodelski obrt, ako nam je to pred očmi, spoznamo, da so pri snovanju

Ta igra je bila prepovedana. Zakaj? Ker je v nji govorica o Bogu, Kristusu in o odpuščanju neprijateljem, v obče: preveč je krščanska, in kot taka ne prija sevéda francoskemu gledališkemu odru; a židovski igralki je samo za — denarni efekt.

Človek takih načel tudi ne more verjeti, da je Kristus svet odrešil na križu s svojo smrtjo. Prostonarodni pisatelj Rosegger se huduje na svojem potovanju po Tirolskem, da ondi povsod visé in stojé križi, ki ljud bajé tlačijo kot mōra. No, v Nemcih je Goethe pisal Herderju: „Bajka o Kristusu je vzrok, da bode svet trajal še desetstisoč let in da vzlic temu nihče ne bode pametnejši; in tako se človeštvo potika sémtertja med lopovstvom.“ V znanih svojih epigramih o potovanju v Benetke pravi, da so mu tri reči zoprne: česen, stenice in — križ!

Angličan pa najprej skrbi, da ima svoj „beefsteak“, in potem se loti dela, bodisi da cepi drva, ali filozofuje, to mu je vse jedno. Tip pravega Angličana bil je Wellington, ki je običajno svoje vojake ogovarjal, rekoč: „Vi ste dobro oblečeni, lačni niste; kdor ne bode spolnoval svoje dolžnosti, tega pustim obesiti!“ Ali pa: „Vojaki! Ste li dobili svoj „beefsteak? Ste li prejeli svoj „grog“? — Dobro! Tedaj naprej na jedce pomerančinih olupkov!“

Prej treba jesti, a stoprav potem filozofovati; prej si zagotoviti vsakdanji kruhek, završiti svoje študije, na to pa, ako nimamo boljšega posla, moremo se lotiti tudi — pesništva!

A. S.

nove obrtne postave zadeli na pravo struno, da so ji dali adravo in trdno podlago.

Kako pa to, vprašate me morda, da se vendar razmere za obrtno-rokodelske stanove tudi od leta 1883. niso skoro nič zboljšale, za nekatere se celo obrnile na hujše? Na to odgovor ni težak. Pred vsem v par letih ni mogoče poravnati žalostnih nasledkov prejšnjih postav; rane, ki so v tem oziru asekané delavskim stanovom, tudi še v 20 letih ne bodo zaceljene. Poglavitni vzrok pa, da zboljšanje obrtno-delavskih razmer tako počasi napreduje, so pomanjkljivosti novega zakona, mnoge in bistvene bodisi gledé na spričevalo sposobnosti, bodisi gledé na zadruga. O spričevalu sposobnosti za obrt in rokodelstvo govori § 14. novega zakona; pri tem se posebno vidi, da so sodelovali pri njegovem so-stavljanju tudi nasprotniki obrtno-rokodelskega stanu in prijatelji velikega kapitala. Navaja namreč mnogo slučajev, v katerih smé gospódka določiti, da ni potreba spričevala sposobnosti (odstavek 4—8), vzlasti pa je čudno, da prišteva zakon one rokodelske obrti, ki oskrbljujejo z delom čez 20 delavskih pomočnikov, k tovarništvu, za kar ni potreba spričevala sposobnosti. Torej ubogi rokodelci, ki ima par pomočnikov, mora znati delati in imeti za to spričevalo, bogati spekulant pa z 20 in več delavci tega ne potrebuje. To je vendar čudno, revež mora biti odgovoren za svoje delo, bogatin pa ne. Neugoden za obrtno-rokodelstvo je ali se vsaj tako razlaga tudi § 37., ki določuje, da smejo večji podjetniki-obrtniki izvrševati s pomočnimi delavci tudi druga dela, ki ne spadajo v njih stroko. Ljubljanski mizarji bi o tem vedeli mnogo pripovedovati, kako so hodili od Poncija do Pilata iskat pravice in dela, a niso ničesar dosegli.

Poleg pomanjkljivosti te postave se pa še po izvrševalnem potu mnogo v postavi obrtniku koristnega obrača proti njemu. Tako so se na pr. v Pragi pritožili sodarji, da pivovarji sami izdelujejo sodčke za pivo in žganje, in da so sodarji zaradi tega v veliki izgubi, a gospódka je določila, da spada izdelovanje sodčkov tudi k pivovarstvu!! Tako vsaj se je odločilo v spodnjih instancah. Tudi krojači na Dunaju so to skusili; vsak vé namreč, da mero jemati je najvažnejše pri krojaštvu, in vendar je gospódka odločila, da mero jemati ne spada k obrtnu krojaštvu, da je to le pripravljajoče delo, katero smé izvrševati vsakdo, tudi ako nima spričevala sposobnosti za krojača.

Mnogo bi še imel naštetih pomanjkljivosti, vzlasti gledé na določitev nedeljskega počitka, podružnic pri obrtih itd., ki v mnogem zavirajo blagodejne nasledke pri novem obrtnem zakonu.

Hvaležno smo priznali, da ima nova obrtna postava veliko prednost v tem, ker določuje ustanovljanje zadruga, za sedaj, kakor skušnja uči, sevéda le bolj na papirji. Važen je v tem oziru § 114. obrtnega zakona, ki govori o namenih zadruga. Med drugim je namreč za drugam namen, da pospešujejo skupne obrtne koristi svojih udov-zadrugov, da osnujejo založnice (Vorschusscassen), kjer zadruga najde v potrebi in sili za neznatne obresti denarja na posodo; da prireajo skladišča za blago, katero na debelo ceneje kupijo in po ceni tudi na drobno prodajajo svojim zadrugam, oskrbujejo prodajalnice po večjih krajih, kamor udje pošiljajo nenaročeno narejeno blago ter ga tako morejo spraviti v denar in sicer ne v svojo škodo.

Vsak, kdor pozna žalostne razmere obrtnih rokodelcev, uvidi, kako važni in koristonosni so nameni zadruga za obrtnika, zato gotovo vsakdo z veseljem pozdravlja to postavno določilo. Toliko bolj pa se začudi ko razvidi iz zakona, da § 115 podere vse, kar ima dobrega § 114; pri § 115 so si oderuhi in spekulanti napravili skrivnostna vratica, skozi katere še vedno hodijo v škodo poštenim, revnejšim obrtnikom. V tem določilu namreč postava pravi, da k skupnim, večjim podjetjem redoma zadruga nobenega združana ne more siliti. S tem so zadrugi roke popolnem zvezane, zakaj nekaj združanov našlo se bo povsod, ki se bodo ustavljali takim podjetjem in s tem zadrugam ovirali blagodejno delovanje. Zadruga nima na razpolago denarja, ne kredita; vstanovljena je sicer na papirju — a delovati ne more pri sedaj obstoječih razmerah. Treba bo v tem oziru bistvenih sprememb v zakonu; treba bo vstanovljenim zadrugam dati večjih, za obrt odločujočih pravic, združanu bo dolžnost boriti se za stanovske koristi toliko časa, da dobi lastne obrtne zbor-

(Dalje v prilogi.)

nice, kjer bodo po zadrugah voljeni zaupni možje zastopali obrtni stan in pospeševali njegove in svoje koristi. Ker so torej v tem oziru zadruga že sedaj velike važnosti, zato je želeli, da jih razni obrtniki prav pridno snujejo, da po zadrugah toliko uspešneje dvigajo svoj glas za svoje stanovske koristi.

Iz teh podatkov je razvidno, da morajo vzlasti obrtniki hvaležni biti vrlim poslancem in državni vladi, ki so dognali novo obrtno postavo, katera je podlaga, da se bo na njej nadalje gradilo boljšanje obrtno rokodelskih razmer; vzlasti se mora postavno dognati tudi stavbena obrtna novela, važna posebno za stavbene obrtnike, katerih delokrog v razmeri s stavbenimi podjetniki dosedaj postavno ni jasno določen. Ako se vse to vredi, ne smejo sicer obrtniki in rokodelci pričakovati v sedanjih negotovih razmerah zlatih časov, kakor so jih jim ohetali brezvestni liberalci; zakaj v potu svojega obraza treba nam vsem po božjem zakonu služiti svoj kruh; vendar bo po pregovoru, da je vsak delavec vreden svojega plačila, tudi pridni obrtni rokodelc dobil svojemu delu primerno plačilo, svojemu rokodelstvu varen obstanek in svojemu stanu dolžno spoštovanje.

Slavni zbor! Ni sicer svetla podoba, ki sem jo razvil pred Vami o obrtno-rokodelskih razmerah. Mračna je ta podoba, a vendar mrak, ki jo obdaja, ni večeren mrak, ki bi grozil rokodelcem in obrtnikom z dolgo nočjo, pač pa mrak, katerega že preganja prva jutranja zora, napovedujoča lepše, svitlejše dneve po brezvestnih oderuhih do kosti oglojenemu obrtno-rokodelskemu stanu!

Krščanski nazori, do sedaj z vso silo zadrževani po liberalno-židovskem kapitalizmu, nazori, da smo vsi ljudje otroci enega Očeta, da smo vsi bratje med seboj, da denar ni naš Bog in ne naš namen, da ima tudi revež pravico do poštenega zaslužka, stopajo zopet na dan in postavodajalstvo naslonjeno na zakon krščanske vere, bo pravičen tudi obrtno-delavskim stanovom.

Ker pa imamo ravno v domu katoliških rokodelskih pomočnikov tukaj v Št. Vidu II. shod „katoliškega društva“, v domu, kakoršno je po širnem svetu osnoval eden največjih prijateljev rokodelskih obrtnikov, slavni oče Kolping, zdi se mi, da ne morem lepše končati svojega govora, kakor z vodilom slavnega Kolpinga: „Bog blagoslovi pošteno rokodelstvo!“

Politični pregled.

V Ljubljani, 29. marca.

Notranje dežele.

Češko-nemška sprava. Kakor smo že sporočili, sklicala bode vlada na 14. ali 15. dan aprila zaupne možje, ki so se vdeležili češko-nemških obravnav na Dunaji, da se dogovorijo o postavnih načrtih glede na narodne kurije, deželni kulturni svet in premembo volilnega reda za veleposestvo. Postavnega načrta glavna načela o narodnih kurijah je vlada že pred tedni izročila dr. Riegru in dr. Plenerju v presojo. Z ozirom na premembo volilnega reda vlada ni še dognala sporazumljenja. Pri obravnavah je prišla v razgovor postava Zeithammrova, po kateri naj bi se tudi za državni zbor v veleposestvu določili volilni okraj. Ustavovorni veleposestniki pa s tem niso bili zadovoljni, ker bi na ta način ne dobili toliko mandatov, kolikor jih zahtevajo z ozirom na število svojih volilcev.

Madjarsko bratno društvo v Gradcu je vlada razpustila, ker je hotelo dne 15. t. m. znamenemu Košutu v Turin odposlati brzojavko, katero je oblastvo smatralo za „političen prestop“. Policija je zaplenila vse društveno imetje. Društveni podpredsednik Szálender se je pritožil na ministra za notranje stvari.

Vnanje države.

Francija. V ministerskem svetu je bral državni podtajnik za naselbine, Etienne, brzojavno poročilo o novem boji pri Cotonu-u; naselbinske čete imajo tri mrtvece in dva ranjenca. — V zbornici se je 27. t. m. unela debata o položaji francoskih financ. Razpravljalo se je o kreditu za denarno pomoč. Poslanca Germain in Douville sta ostró kritikovala izredno povečane troške. Finančni minister Rouvier je poudarjal, da bode budget imel več dohodkov, kakor troškov. Daileres želi, da podá budgetna komisija natančno pojasnilo o finančnem položaji, a predlog se odkloni.

Rusija. Iz Peterburga se poroča, da namestila ruska vlada imenovati komisijo, da preišče zlorabo uprave v sibirskih naselbinah kaznjencev.

— Perzija je dala Rusiji velika privoljenja v mrdabskem zalivu, ki bode v prihodnje pristopno ruskim ladijam. Ruskim kapitalistom se ponujajo najprvo dovoljenja za perzijske železnice. — Ostavka Bismarckova ni napravila v Rusiji toliko vpliva, kakor v drugih državah. Ruski listi pišejo o njej čisto mirno. Sploh pa se posnema iz večine ruskih listov, da se ne veselijo Bismarckove ostavke. Tudi po njih mnenji bi bilo bolje ne samo za Nemčijo, temveč sploh za Evropo, da bi bil še ostal Bismarck na krmilu nemške države. Bismarck je hotel mejnarodni mir, kateri bi bil vsem državam, posebno pa Rusiji velike koristi. Bismarck se je Rusiji vedno prijaznega kazal, v resnici pa je bil njen nasprotnik, kakor se razvidi iz berlinskega in bolgarskega vprašanja. Ko bi bil Bismarck prijatelj Rusiji, bilo bi že zdavno rešeno bolgarsko vprašanje, ker je to vprašanje posebno od Nemčije odvisno. Bismarck je pa bil pri tem čisto pasiven radi nemških zavetnikov, a vendar je skoro gotovo pospeševal na skrivnem avstrijske namene. Rusija ne more po odstopu Bismarckovem nič boljšega pričakovati od Nemčije in ker je vrhu tega zmerom boljše gotovost, kakor negotovost — politika cesarja Viljema II. je popolnoma negotova — ne more Rusija veseliti se Bismarckove ostavke, marveč le obžalovati.

Turčija. Na Kreti so se zopet vzbudili nemiri. Iz Kaneje se poroča: Vsled protesta tukajšnjih konzulov in škofa so zaprli žandarmerijskega poveljnika, ker je bil protipostavno zaprl pravoslavnega mašnika. Zaprli so tudi dva mahomedanca, ki sta bila mašnika ogradila. Šakir paša je dal vso stvar preiskati. Med tem in vojnim sodiščem so se prikazala resna nasprotja. Če tudi želi turška vlada olajšati ubežnikom vrnitev, obsodilo je vojno sodišče tri ubežnike, ki so že tukaj, in sedem ubežnikov, ki so še v Atenah v ječo. Ker ni vojno sodišče hotelo razveljaviti svoje obsodbe, prosil je Šakir paša brzojavno v Carjigrad, da se uniči omenjena obsodba. Turška vlada je razveljavila, kakor se je poročalo po listih, sodbo javnega sodišča in namesto zapora v ječah določila denarne globe. „Pol. Corr.“ poroča iz Carjigrada: „Turški državni vidijo v ostavki Bismarckovi le premembo v nemškem ministerstvu, a ne v vnanji politiki. Spominjajo se obiska cesarja Viljema v Carjigradu in njegovih zaupnih zagotovil, da goji gorko simpatijo za razvoj turške kulture in mir s Turčijo in da je vse to državni tajnik grof Bismarck morebiti še bolj zatrdil in zagotovil turškemu velikemu vezirju. V Carjigradu so prepričani, da se ta zagotovila ne izgube vsled premembe v nemškem ministerstvu, temveč da bodo nadaljno poročstvo prizadevanja nemške politike. Ker ostane nemški poslanik Radowitz še nadalje v Carjigradu, sklepajo še bolj, da se prijazne razmere med Turčijo in Nemčijo v prihodnje ne razrušijo.“

Nemčija. Cesar Viljem je podelil grofu Herbertu Bismarcku veliki koturni križec hišnega reda Hohenzollerjev. Zdaj stopi pa še Bismarckov mlajši sin grof Viljem iz državne službe. Prevzel bode oskrbnitvo v Varcinu. Bismarcki se gotovo ne morejo vjemati z nazori nemškega cesarja Viljema, kakor govoré jasno njih ostavke. Dne 27. t. m. je obiskal knez Bismarck oprt na ramo sina grofa Herberta svojega naslednika Caprivija. Komaj ga je ugledalo ljudstvo, že mu je začelo klicati „hoch“. Ob prihodu kneza Bismarcka v Friedrichsrue pričakovali ga bodo hamburški meščani z baklado. Gotovo si želi knez Bismarck prej ko mogoče iti na svoje posestvo po tolikem šumu in vrišču, ki mu ga napravljajo nemški narod.

Dnevne novice.

(Dav. Trstenjak — prerok.) Na potovanju svojem prišel je Trstenjak v Celje ter je pisal leta 1857. str. 266 — 267 v „Novice“ iz stare Celeje n. pr.: „Celje ima dosti humoristov . . . , zdravo kopel v Savini . . . , mnogo slavnih starotin itd. — Slovenski jezik se v Celji bolj pogostoma čuje iz ust mestjanov kakor v drugih slovenskih mestih na Štajarskem. Vzrok temu je, da se ga mestna deca že v nižjih šolah uči. Zakaj se to ne stori v Marburgu, v Ptuiju, v Radgoni itd.? Tudi dijaki latinskih šol so marljivi domorodeci, in močno me je veselilo čuti, da se je letos na koncu šolskega leta tudi po slovensko spevalo in deklamiralo. Pošlem ti lepi slovenski govor, katerega je govoril dijak S. šole Fr. Ogradi, da bodeš vidil, kako napreduje slovenščina sedaj na učiliščih naših, v katerih sva nekdanj jaz in ti mogla klečati, ker sva se podstopila slovensko v šoli govoriti. Akoravno so nama pa to učitelji zabranjevali, sva vendar postala goreča Slovenca. Evo šolski govor. Tako-le se je glasil itd. Po navadni vpeljavi o popotniku pravi govornik: „Vlaki vé, da je slovesen sklep šolskega leta. Meni pa privolite, ker se je lansko leto hvale vredna šega vpeljala, tudi v slovenskem jeziku kratek ogovor imeti. Za predmet sem si zvolil: Bodimo marljivi za materni jezik.“ Potem govori o jeziku sploh, zakaj je ta jezik bolj,

oni manj olikan, zakaj so se p. Rimljani učili grščine ali drugih jezikov; zato, da bi potem svojega s krasnimi spisi zaljšali in bogatili in svojim naslednikom lepe nauke v svojem jeziku izročevali, ne pa zato, da bi potem svojega čisto v nemar puščali. Tako mora vsaki narod delati. — Tako naj bi tudi mi, sini slovenske matere, to pogostoma in radi premišljevali, da tudi naš jezik ni manj vreden in častitljiv, kakor drugi, da tudi v našem jeziku se dá lepo in koristno pisati, da tudi pomeni našega jezika niso manj gladki in prični, kakor n. pr. grški, da pa tudi v našem jeziku je veliko še gladiti in pa likati. Ne obupajmo! . . . Saj vidimo, kako gladko tečejo mične, krepke pa umetne pesmi iz ust mogočnega pesnika resnosti in veličastnosti — Koseskega! Kako nam posebno naš milostljivi knezoškof Anton Martin kakor svetla zvezda na čelu slovenskega obnebja svetijo, ter pot kažejo, kako naj bi za naše domače ljudstvo skrbeli in mu potrebne resnice po domače v oglašenem jeziku podali. Hvala, velika hvala Jim bodi! Hvala tudi Vam visokočastiti g. opat, ki ste tudi marljivi delavec na slovenskem polji (Vodušek)! . . . Hvala vam g. ravnatelj gimnazije, akoravno ne slovensk rojak, ste vendar za slovenščino naše gimnazije zelo vneti. (Kako je pa sedaj na gimnaziji, katero vodi rojak Slovenec? Kako je mej meščani, ali v ljudskih šolah?) Hvala . . . H koncu bi še Vam, dijaki naše gimnazije, posebno nekaterim, ki jo bomo v kratkem zapustili, to prav srčno priporočil, da bi korenine, katere je natora v naše srce vsadila, jaz mislim — duha slovenskega — v sebi ne zadušili, temveč delajmo vsak po svoji moči za povzdigo našega jezika in razsvetljenje našega ljudstva, da ne bomo zaostali za drugimi pod milim žeslom presvetlega cesarja Franca Jožefa stoječimi narodi! Le krepko tedaj in vzajemno naprej, kakor nas preslavni pesnik Koseski vabi: „Volja se zbudi tedaj, truda ne strašite se; krasno bo sad slovenske reči ob uri dozorel!“ — Kaj rečeš na to! Iz takih mladenčev bodo še enkrat vrliši korenjaki, kakor sva midva, pravi Vitomar t. j. Dav. Trstenjak, in v istini, omenjeni dijak je postal opat v Celju, in nadejati se smemo, da bode ondi deloval v duhu, v katerem sta tolikanj uspešno delovala Slomšek in Vodusek.

(Odbor „Katol. polit. društva“) se je danes po posebni deputaciji poklonil prevz. gosp. knezoškofu ljubljanskemu ter mu vsled resolucije, sklenene na II. društvenem shodu v Št. Vidu, izrazil v imenu udov „Katol. polit. društva“ iskreno zahvalo za jasno in odločno izjavo glede na versko šolo, katero so izročili vsi avstrijski škofje gospodski zbornici. Prevzvišeni gosp. knezoškof je izrekel svojo srčno radost, da se je osnovalo politično društvo, ki se je odločno in brez strahu postavilo na katoliški temelj, prepričano, da edino na tem trdnem stališču more uspešno delovati ne le za dušni, ampak tudi za gmotni prospek mile naše domovine. Zakaj Bog, katerega društvo tako odločno spoznava, in katerega spoznavati mora pač biti vsakemu človeku največja sreča in čast, bode gotovo društveno delovanje spremljal z obilnim blagoslovom. Veselilo je prevzvišenega, da je društvo tako lepo peticijo napravilo za versko šolo, za katero bo treba še veliko delovati vzlasti pri volitvah, ako jo bomo hoteli doseči; k sklepu izraža željo, da se bi društvu po mestu in deželi pridružilo prav mnogo udov, vrlih, vernih mož, ki bi povsod po lepi naši domovini pospeševali blage namene „Katol. političnega društva“.

(Umrl) je včeraj v Škofji Loki tamošnji c. kr. notar g. Ivan Triller v 74. letu svoje dōbe. Pogreb bode jutri ob 4. uri popoldne. Naj v miru počiva!

(Deželni odbor) kranjski potrebuje v svrhu razdelitve med revne posestnike nekoliko semenske jare rži, jarega ječmena in ovsa. Kdor ima kaj teh semen v zalogi, obrne naj se takoj do deželnega odbora ter natančno pové ceno in množino dotičnega žita.

(Iz Konjice) se nam poroča: Bali smo se, da bode g. dr. Dragotin Prus vsak čas ugasnil, ker so se mu bila unela pljuča in mrena. Hvala Bogu, gre mu na boljše in čuti se krepkejšega.

(Iz Postojine) se poroča, da se je včeraj pripeljala tja iz Trsta nadvojvodinja Alice, velika vojvodinja Toskanska, s svojima bčerama, nadvojvodinjama Luizo in Margareto, katere je na kolodvoru

sprejel okrajni glavar g. markiz Gozani. Takoj po prihodu so se odpeljale v jamo, ki je bila električno razsvetljena, kjer so se vpisale v spominsko knjigo. Popoldne so se odpeljale v Solnograd.

(Občinski svet ljubljanski) ima v torek, dne 1. aprila, sejo; dnevni red priobčimo v prihodnji številki.

(Slovensko gledališče.) Dramatično društvo priredi jutri zadnjo predstavo v letošnji sezoni. Predstavljal bo igrokaz: „Alfonz“. Iz francoščine prevel Fr. Schmidt.

(Slovanski učenjak) dr. Konstantin Jireček, znani češki zgodovinar in profesor na vseučiliščih v Pragi, obiskal bo na potovanji v Dubrovnik, da preišče vire za zgodovino dubrovniške književnosti, tudi naše mesto; dalje odpotuje v Benetke, kjer so bogati viri jugoslovanske zgodovine, v Beligrad in Sredec.

(Pogorelega gledališča razvaline) so pričeli razkopavati, ker bode na tem mestu filharmonično društvo zgradilo svojo glasbeno dvorano.

Telegrami.

Maribor, 29. marca. Včeraj je nepričakovano 1380 delavcev v tukajšnji delavnici in kurilnici južne železnice ustavilo delo. Vzrok je nezadovoljnost z nekaterimi določbami bolniških pravil. Promet ni ustavljen.

Rim, 28. marca. Vest nekaterih listov, da je Crispi vsled Bismarkovega odstopa odložil vnanje ministerstvo, ni utemeljena.

Rio de Janeiro, 28. marca. Posadka je nezadovoljna. Čete so se ustavile vladnemu povelju in niso odšle proti jugu.

Novi Jork, 28. marca. Strašen vihar je v Luisvillu in Metropolisu razrušil na stotine hiš. Mnogo ljudi je mrtvih.

Berolin, 29. marca. Konferenca v varstvo delavcev je včeraj dokončala svoje delo. Danes zvečer so vdeleženci povabljeni k cesarju. Kakor se čuje, je konferenca izrekla se za prostovoljna razsodna sodišča delavcev na podlagi dogovorjenih določil in za večkratne shode konference, da se pouči o vsestranskih razmerah. Tako je ustvarjena podlaga za mednarodno delavsko pravo, ki bode koristilo notranjemu miru držav in celó svetovnemu miru. — „Nationalzeitung“ poroča, da je Bismarck odklonil naslov vojvode Lauenburškega.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm.
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.		743.0	6.8	sl. svzh.	jasno	
28. 2. u. pop.		741.2	19.4	sl. vzh.	"	0.00
9. u. zveč.		740.8	12.0	"	"	

Srednja temperatura 12.7° za 6.6° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)
29. marca.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	86	gl.	95	kr.
Srebrna " 5% " 100 " 16 %	87	"	10	"
5% avstr. zlata renta, davka prosta	110	"	20	"
Papirna renta, davka prosta	102	"	25	"
Akije avstr.-ogerske banke	933	"	—	"
Kreditne akije	307	"	—	"
Francoski napoleon.	9	"	46 1/2	"
Cesarski cekini	5	"	64	"
Nemške marke	58	"	70	"

Vinko Čamernik,

kamnosek.

v Ljubljani, Parne ulice št. 10,
filijala tik mesarskega mostu.

se najljubšeje priporoča prečastiti duhovščini v izvršitev naročil vsakovrstnega

cerkvenega umetnega kamnoseškega dela,

slav. občinstvu pa svojo bogato zalogo najraznovrstnejših po najnovejših načrtih prav lično in iz različitih vrst marmorja izdelanih

nagrobnihih spomenikov.

Vse na tukajšnjem pokopališču stojče in pri njem izgotovljene spomenike, kateri se vsled nedovoljenega zidanega temelja nagibajo, popravlja brezplačno dvakrat na leto in sicer pomladi in pred Vsemiti sctimi.

Se posebej opozarja na krasen, od kajnahtalskega, kararskega in črnega marmorja izgotovljen

spomenik,

kateri prodaja po primeru jako nizke ceni.

Tudi p. n. stavbenim podjetnikom se priporoča v vsakovrstna

stvarbinska dela,

katera fino, trpežno in ceno izvrši. (6—3)

Elegantna, lahka, na pol pokrita, nova
KOCILJA
s premakljivim kozlom; dalje nov, še ne rabljen blekel
"Safety"
najnovejša inozemske marke, prodaja se po ceni.
Več poizvse se v pisarni **Jos. Pavlina** v Ljubljani na
Marijinem trgu št. 1. (3—1)

†
Pretužnim srcem javljamo vsem sorodnikom in prijateljem, žalostno vest, da je naš blagi, nepozabni oče, oziroma stari oče in tast, gospod
Jan. Nep. Triller,
c. kr. notar v Škofjiloki,
danes ob 2/9. uri zvečer po kratki bolezni, v 74. letu svoje dōbe, previden s svetstvi za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.
Truplo dragega pokojnika izročilo se bode materi zemlji v nedeljo, dne 30. t. m., ob 4. uri popoldne.
Svete maše zadušnice darovale se bodo v mnogih cerkvah.
Blag mu spomin!
V ŠKOFJILOKI, dne 28. marca 1890.
Alojz Triller, notarski uradnik, dr. Karol Triller, odv. kandidat, sinova. — Eliza Reiner, roj. Triller, Marija Cvahte roj. Triller, Ema Triller, hčere. — Simon Cvahte, nadučitelj, zet. — Emilija Triller roj. Tominc, sinaha. — Riko in Emilija Triller, Marta in Guido Reiner, Olga in Mirko Cvahte, vnuki. (1)

Največja tovarna dežnikov in solnčnikov v Ljubljani.

Elegantne solnčnike navadne vrste nejšše iz zanesblaga v največipo čudovito dobro poznata

Trpežno izdelane dežnike in najelegantljivo dobrega izberi priporočanizkeje ceni tvrdka

L. Mikusch (10—1)
15 Mestni trg v Ljubljani Mestni trg 15.

Naročila na **kostumne solnčnike, popravila in preoblačenja solnčnikov in dežnikov** izvršujejo se najvestnejše in poceni. — Po pošti došla naročila vsprejemajo in izvršujejo se točno proti povzetju.

➡ Razprodajalcem so natančno razvrščeni ceniki franko na razpolago. ➡

Andr. Druškovič
trgovina z železnino na mestnem trgu 10,
priporoča po zeló nizki ceni

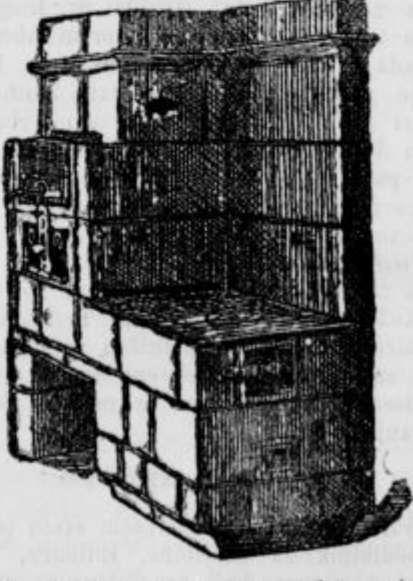
okove za okna in vrata, storje za štokadoranje, samokolnice, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši kamniški Portland- in Roman-cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi

lepo in močno narejena
štedilna ognjišča
in njih posamezne dele.

Vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malih urah in majhnimi stroški na pravem mestu do vode priti; ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za izkopane vodnjake, železne cevi in železoliti gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo: (14)
vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna, železne in lesene brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

➡ Tudi se dobiva zmirom sveži dovski mavec (Lengensfelder Gyps) za gnojenje polja.

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu
priporočam svojo bogato zalogo

klobukov in slamnikov

najnovejšega kroja in iz zanesljivo trpežnega blaga.
Dalje imam v veliki izbi vsakovrstne čepice po naj-
različnejših cenah. Imam tudi v zalogi

nove baše čepice za požarne brambe.

Sprejemam in izvršujem vsakovrstna

krznarska dela,

ter shranjujem kožuhovino čez poletje.

Splošno

Anton Krejči,

klobučar in krznar,

Kongresni trg št. 8, v Ljubljani.

Gg. dijakom dovoljujem prednostne
cene. (15-5)

Stiskalnice za zeleno pičo in žir

Bluntov patent, za ohranjanje raznih pič,

sladkih in zelenih, detelje, turšice, repnih peres itd.
so odlična iznajdba nove dobe,

dokazana
s prakso, ter veliko
koristijo kmetijstvu;

dokazano

je s tem, koliko stro-
jev smo dosedaj pro-
dali, kakor tudi z
mnogostevilnimi si-
jajnimi spričevali ob-
lastnih in kmetijskih
prvakov.

Navodila rabe, ki jamčijo gotov vspeh, kakor tudi pro-
spekte, ocene in spričevala gratis in franko.

PH. MAYFARTH & Comp., tovarne kmetijskih
strojev.

Dunaj, II., Taborstrasse 76. (10-7)

Frankobrod ob M. in Berlin N.

edini opravičeni izdelovatelj stiskalnic s samostojno in nepre-
trgano delujočim navornim pritiskom, patent Blunt.

700

repna peresa

kajti zadnjeletni po-
skusi so pokazali,
da so repna peresa

izvrstna
zimska
krma.

(20-4)

Karola Gianja zalogo umeteljno vezenine in
tkanine priporočata

Fellinger & Hassinger

Dunaj, I., Seilerergasse 10, Göttweigerhof

velečastiti duhovščini kakor:

bandera, baldahine,

mašne plašče,

dalmatike, pluviale,

velume monštrance,

kelihe, kadilnice,

altarne svetilnice,

svete kipe, križeva pota,

božje grobe,

cerkvene lestence od

stekla in medij,

vsakovrstne oblike in zloga.

Na zahtevanje pošljajo se

paramenti na ogled.

Skoro 100 let imajoči sloveč ob-
stanek naše ustanovitve jamči za-
nesljivost naše trdnice.

Ilustrovane cenike pošl-
jajo brezplačno in franko.

Trgovina z železnino

ALBIN C. AHČIN-a

v Ljubljani,

Gledališke ulice št. 8

priporoča svojo bogato zbirko

nadgrobnih križev,

pristno pozlačenih in najfinejše izdčanih, ali
tudi surovih. (12-5)

Dalje se priporoča v izdelovanje grobnih
in cerkvenih omrežij (gavtrov) itd.

Gradec: Lekarna Vendelina pl. Trnkóczyja, deželna lekarna,
Sackstrasse.

Dunaj: Lekarna Viktorja pl. Trnkóczyja, „pri sv. Francišku“
(ob enem kemična tovarna) V., Hundsturmstr. 113.

Nepresegljivo za zobe
je

I. salicilna ustna voda

aromatična, vpliva okrepčujoče,
zabranjuje gnolobo zob ter odstranjuje
iz ust neprijetni duh. Jedna velika
steklenica 50 kr.

II. salicilni zobni prašek

splošnje priljubljen, vpliva jako
okrepčujoče ter ohranjuje zobe
svetlo-bele, a 30 kr.

Navedeni sredstvi, o katerih je
došlo mnogo zahvalnih pism, ima
vedno sveži v zalogi

lekarna Trnkóczy

zraven rotovža v Ljubljani.

Dunaj: Lekarna Julija pl. Trnkóczyja, „pri zlatem levu“,
VIII., Josefstädterstrasse št. 30.

Dunaj: Lekarna dr. Ottona pl. Trnkóczyja, „pri Radeckiju“,
III., Radetzkyplatz št. 17. (10)

Zunanja naročila
se s prvo pošto izvršu-
jejo.

Mestna hranilnica ljubljanska

daje posojila

na zemljišča, potem občinam, posojilnicam, za-
drugam itd. po

4½ % proti vračilu v obrokih.

Prevzema pa tudi varno uknjižene terjatve, pri katerih
se poslužuje zakona z dné 9. marca 1889, št. 30, ki
zadeva olajševanje kolkov in pristojbin pri konvertovanju
dolgov. — Prošnje za posojila sprejemajo se navadno v
uradnih urah. (6-2)

Ravnateljstvo.

Trgovina z železnino

Albin-a C. Ahčin-a

v Ljubljani, Gledališke ulice št. 8,

priporoča svojo bogato zalogo poljedelskega orodja,
posebno plugov, lepo in močno izdelanih po najnižji
ceni, plužnih delov, motik, lopat, ameriških
gnojnih vil, prav lepo in lahko izdelanih, a poleg tega
vendar trpežnih, zobov za brane, žag za na vodo,
pil za žage, delov za vodnjake, mesingastih plošč
za komate, potem rož, steselcev, ōs, zavornic za
vozove, okov za vozé itd., šin za kolesa, podkev,
cokel, konjskih žabljev, slokih žag, kōs, srpov,
slamorenih kōs, klepalnega orodja, sekir, cepinov,
železnih grabelj. (28-5)

Staro železo, mesing, baker, kositar, cink,
svinec kupuje se vedno po najvišjih cenah.

P. HILZER,

ces. in kralj. dvorni zvonar
v Dunajskem Novem Mestu

priporoča zalogo zvonov za
zvonike, lepo- in soglasne
zvončke vsake velikosti in
vsakovrstnega glasni.

Za določen glas, popolno
in čisto ubranost in blago-
glasje zvonov se jamči, kakor
tudi za lepo umeteljno litje
in najboljšo rudnino.

Nadalje priporoča jame
in druge reči za zvonove iz
kovanega železa in iz lesa
po svojem najboljšem in pri-
znatem sistemu za lahkó zvo-
njenje

Naročeni predmetje izvr-
šujejo se naglo, cenó in z naj-
ugodnejšo plačilno pogodbo.

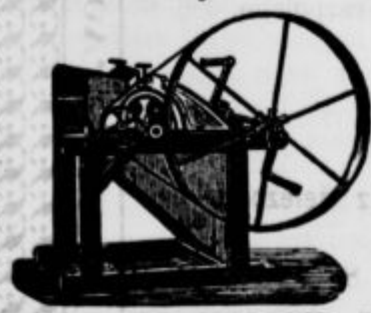
L. 1838. ustanovljena to-
varna je prodala že 4710 zvo-
nov, ki so tehtali 1.272.800 kg.

Odlike: Zlati križec
za zasluge s krono l. 1887.,
„dre svetinji za napredek“
dobljeni na dunajski sve-
tovni razstavi 1873. l. za
zvonove dunajske votivne
cerkve. Odlika zlate svetinje na dunajski obrtnijski razstavi 1880. l. in častne
diplome na obrtnijski razstavi 1889. l. v Budejericah (Budweis) itd. itd. Vrh
tega mnogo priznanj za izvrstne izdelke. (24-3)

Lepoglasne zvončkulje s štirimi zvončki za zakristije po 25 gld in višje.
Lepoglasne altarne zvončkulje od alpaka s štirimi zvončki po 14 gld., s tremi po
11 gld.; od medij (mesinga) s štirimi zvončki po 10 gld., s tremi po 8 gld.

Obrazci in ceniki se pošljajo brezplačno.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinorejo!

Stiskalnice in mlini za olive,
vinske in sadne stiskalnice,
priprava za odstranjenje peronosper,
mlini za grozdje in sadje

Mlatilnice, čistilnice in vitala, stroji za
ropkanje turšice, sejalniki, orala itd. itd.
Sušilne priprave za sadje in sočivje.

Škoporeznice v največji izbiri prodaja izvrstno
izgotovljene in po tovarniških cenah

IG. HELLER, Dunaj, Praterstrasse 78.

Katalogi in vsako pojasnilo na zahtevanje gratis in franko.

Razprodajalec najugodnejši pogoji. (10-1)

Sposobni zastopniki se iščejo ter dobro plačajo.

Ta tovarna izdeluje po prav nizki ceni

cerkvene orglje in harmonije

Glasovi so silno lepi in sestava jako močna. Vplačevalni pogoji so ugodni.

Ceniki orgelj in harmonijev pošiljajo se zastonj.

V kratki dobi 16 let narejenih je bilo blizu 300 novih orgelj, med temi bilo je več velikih, kar je najboljši dokaz o izvrstni zmožnosti in reelnosti te tvrdke.

(24—6)

C. kr. priv. zavarovalnica

ASSICURAZIONI GENERALI

(Občno zavarovalno društvo v Trstu.)

(Ustanovljeno l. 1831.)

Jamstveni zaklad družbe . . . gld. 38,369.849-10
Iz za ust. je plačala družba škod za . . . 217,257.394-75
Zavarovalno stanje v oddelku za-
varovanj življenja 31. dec. 1888 . . . 110,813.920-80
Premijski listi in premije, ki se
bodo v poznejših letih pobrale v
odd. zavarovanja zoper požar . . . 23,202.774-10

Družba zavaruje:

1. na človeško življenje v vseh mogočih sestavah.
2. Zoper škode po požaru na cerkvena, graščinska in kmetijska posestva, stanovanja in gospodarska poslopja in njihovo vsebino, raznovrstno blago, žetve, les in oglje na prostem, kakor tudi zoper škode vsled podiranja in spravljavanja, vsled strele, plinovega razpoka in onega pri parnih kotlih.

Občinam, cerkvam, samostanom, pobožnim ustanovam in graščinam dovoljuje Assicurazioni Generali 20% odpust normalne premije.

3. Zoper škode vsled prevažanja na blago, pridelke, ladje in druga prevaževalna sredstva med prevažanjem na morju, rekah, prekopih, jezerih in po suhem s peštnimi vrednostnimi pošiljatkami vred.
4. Zoper škode vsled razbitja zrcalnih oken in ogledal.
5. Zoper telesne neizgode na račun prve splošne zavarovalne družbe zoper neizgode na Dunaji.

Pri zavarovalni stroki na življenje jamčijo zavarovalni pogoji zavarovancu razven drugih prednostij:

veljavnost polic v slučaju samoumora, dvoboja itd. po petletnem obdobju;
nezastavljene police ne morejo ugasniti po triletnem obdobju;

pravica do obnove (tekem 3 mesecev) polic, ki so ugasnile zaradi neplačevanja zavarovalnic, popolnoma neodvisno od zdravljenja ali življenja zavarovance; omejitev ničnostih razlogov za slučaj nameravane in dokazane goljufije;

brezplačno razširjenje zavarovalne veljavnosti do zneska 15.000 gld. za slučaj, ko bi bil zavarovanec poklican k črni vojski, in sicer po enoletnem obdobju; zavarovanje ne preneha med vojskim službovanjem za zavarovance, ki so člani stalne vojske ali domobranstva, ter se v tem slučaju priračunavajo najnižje dopolnilne premije.

Nevojniki na suhem (uradniki vojaške pošte in brzojava, vojaški zdravniki, vojaški živinozdravniki, vojaški lekarnarji, vojaški duhovniki, računski in intendantni uradniki) ali vojniki na suhem od feldveblja navzdol ne plačajo dopolnilnih premij, za vojskino zavarovanje do zneska 3.500 gld., ako je polica že tri leta veljavna.

Zavarovalni oddelek na življenje je popolnoma samostojen. Ima lastno premoženje in je od drugih strok tako ločen in neodvisen, da tudi slučajna zguba pri zavarovanju zoper požar ali škode pri prevažanju ne more vplivati na to stroko.

Družba jamči za olajšave, ki se strinjajo z zdravim trgovskim poslovanjem, tako pri odmerjanju zavarovalnin, kakor tudi pri likvidaciji škod, katere vedno točno izplačuje.

(8)

Glavni zastop v Ljubljani:

C. Tagliapietra,

Gradišče št. 4.

Izdajatelj: Matija Kolar.

Posilja naročeno blago dobro spravljeno in poštine prosto!

Visokočastiti duhovščini

priporočam se v ljudno podpisani v napravo cerkvenih posod in orodja iz čistega srebra, klineškega srebra in iz medenine najnovejše oblike, kot

monstrane, keliho, svetilnic, svečnikov

itd. itd. po najnižji ceni. Zadovoljim gotovo vsakega naročnika, bodisi da se delo prepusti mojemu ukusu, bodisi da se mi je predložil načrt.

Stare reči popravim, ter jih v ognju pozlatim in posrebrim. Na blagovoljna vprašanja rado-
voljno odgovorjam. (52—13)

Teodor Slabanja,

srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17.

Posilja naročeno blago dobro spravljeno in poštine prosto!

Kdor hoče na Dunaji ob glavnici živeti,
Kdor mora tudi težke komisije opravljati,
Kdor hoče blago kupiti, prodati ali oddati,
Kdor bi rad kupil boljše reči na obroke,
Kdor bi hišno opravilo, dragocenosti itd. pod roko rad kupil,

Kdor hoče, da se mu dolžne zahteve iztirjajo,
obrne naj se na 12 let obstoječi

komisijski bureau
na Dunaji Mariahilferstrasse 12.

Nakup blaga, ki daje dobiček, in blago v oddelkih na svoj račun. (12—3)

„Zum gold.
Reichsapfel“

J. PSERHOFER-ja

lekarna
na Dunaji,

I., Singerstrasse št. 15.

Kri čistilne kroglice, poprej univerzalne kroglice imenovane, zaslužijo po vsej pravici poslednje ime, ker je v resnici premnogo boleznij, pri katerih te kroglice izvrstno pomagajo. Že mnogo desetletij razširjene so te kroglice splošno, mnogi zdravniki jih zapisujejo, in malo je rodbin, v katerih ni male zaloge tega izvrstnega domačega zdravila. — Škatlica s 15 tacimi kroglicami stane 21 kr., 1 zavo-
j s 6 škatlicami 1 gld. 5 kr., pri nefrankovani pošiljavi po povzetju 1 gld. 10 kr. — Če se naprej pošlje denar, stane s poštino prosto pošiljavo: zavo kroglic 1 gld. 25 kr., 2 zavoja 2 gld. 30 kr., 3 zavoja 3 gld. 35 kr., 4 zavoja 4 gld. 40 kr., 5 zavojev 5 gld. 20 kr., 10 zavojev 9 gld. 20 kr. (Menj nego jeden zavo se ne odpošlje.) — Prosi se, da se zahtevajo izrečno

Pserhoferjeve kričistilne kroglice
in gleda na to, da ima vsaka škatlica na pokrovnem navodilu za rabo ime J. Pserhofer in sicer v rdeči barvi.

Balzam za ozebljine J. Pserhoferjev. Lonček 40 kr. S frankovano pošiljavo 65 kr.

Trpotčev sok, proti kataru, hripavosti, krčevitemu kašlju itd. Steklenica 50 kr.

Američansko mazilo za protin 1 gld. 20 kr.

Prašek proti potenju nog škatlica 50 kr., s frankovano pošiljavo 75 kr.

Balzam za gušo flakon 40 kr., s frankovano pošiljavo 65 kr.

Zdravilna esenca (Praške kapljice) proti sprijenemu želodcu, slabemu prebavljenju itd.,
steklenica 22 kr.

Angleški čudezni balzam steklenica 50 kr., mala steklenica 12 kr.

Fijakarski prašek proti kašlju itd., škatlica 35 kr., s frankovano pošiljavo 60 kr.

Tannochinin-pomada J. Pserhoferja, najboljšo sredstvo za pospeševanje rasti las, škatlica
3 gld.

Univerzalni obliž prof. Steudela, domače sredstvo proti ranam, oteklina, lonček 50 kr., s
frankovano pošiljavo 75 kr.

Universalna čistilna sol A. W. Bullrich-a. Izvrstno domače zdravilo proti posledicam slabega
prebavljenja, škatlica 1 gld.

Razven tu omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih naznanjene tu- in inozemske far-
maceutične specialitete in se predmeti, ki bi slučajno ne bili v zalogi, preskrbe na zahtevanje točno in cenó. —
Pošiljave po pošti izvrše se najhitreje proti predpošiljavi zneska, večje pa proti povzetju. — Če se denar naprej
pošlje (najbolj po poštni nakaznici), je poština dosta nižja, nego pri pošiljavi s povzetjem. (12—4)

Navedene specialitete dobijo se tudi v Ljubljani pri lekarnarju G. Piccoli-ju.

Zavod za vpeljavo vodovoda

P. n.

Povodom približujočega se časa, ko se bodo polagale cevi v razna poslopja, kopališke in zdravstvene zavode, usojam se p. n. gospode hišne posestnike ljubljanskega stolnega mesta uljudno opo-
zarjati, da sem oskrbel oblastveno dovoljenje (koncesijo) za ustanovitev

zavoda

za

vpeljavo vodovoda v poslopja

ter sem v voditeljstvo tega posla pozval preskušeneega spretnega strokovnjaka z Dunaja.

Velecenjenim svojim naročnikom jamčim za vestno in trpežno izvršitev dotičnih naročil, ter jim rade volje dajem vsakršna po-
jasnila, istotako so tudi proračuni stroškov vedno na razpolago.

Priporočuj se v prav obilna naročila, bilježim
velespoštovanjem

Albin C. Ahčin,

imejitelj zavoda za vpeljavo vodovoda, trgovine z železnino in
stavbene ključarnice

v Ljubljani, Gledališke ulice št. 8.

(8—3)

Zavod za vpeljavo vodovoda

Albin C. Ahčina v Ljubljani

Gledališke ulice št. 8.

Odgovorni vrednik: Ignacij Žitnik.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.